

بسم الله الرحمن الرحيم

زکات، برکت زندگی

حسین علیزاد

سال ۱۳۹۵

سرشناسه : پالیزیشه، حسین، ۱۳۵۲ -
 عنوان و نام پدیدآور : زکات، برکت زندگی/ حسین پالیزیشه.
 مشخصات نشر : کرج: انتشارات ملرد، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۹۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۴۴-۶۶-۸
 یادداشت : کتابنامه: ص. [۸۸]-۹۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع : زکات، زکات -- جنبه‌های قرآنی، زکات -- احادیث
 موضوع : Zakat -- Qur'anic teaching, Zakat :
 رده بندی دکن : ۱۳۹۶ ز ۸ پ ۴ / ۱۸۸ BP
 رده بندی دیو : ۲۹۷/۳۶۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۱۳۶۱

نام انتشارات : ملرد

نام کتاب : زکات، برکت زندگی

سراينده : حسین پالیزیشه

ویراستار ادبی : ابوالقاسم غلامی مایانی

حروفچین و صفحه پرداز : جمشید فتحی

طراح جلد : مهر آوران

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شمارگان : ۱۰۰۰ قیمت : ۸۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۴۴-۶۶-۸ ISBN

چاپ : موسسه فرهنگی هنری روزنه روجیم

آدرس انتشارات: البرز، کرج، ۰۹۱۲۵۶۴۸۸۰۲-۳۲۵۶۷۵۶۷

Email: nashr.melard.@Gmail.com

پیشگفتار

هر نعمتی که خدای سبحان مرحمت کند، زکات آن نعمت را متنعم باید بپردازد. زکات مخصوص اسلام نیست بلکه در ادیان پیشین نیز بوده است، یعنی زکات (و نماز) از مشترکات همه ادیان آسمانی است.

وَجَعَلْنَاهُمْ اٰثِمَةً يَهْتَدُونَ يَا مَرْيَمُ اَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَبَا تَوْجِهَ بِهِ آيَةٍ وَمَا أَمُرُوا إِلَّا لِیُعْبُدُوا اللَّهَ الْمُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ خُنْفَاءُ، وَیَقِیمُوا الصَّلَاةَ وَیُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَٰلِكَ دِینُ الْقَیْمَةِ مشخص می‌شود که در تمام ادیان آسمانی، زکات قرب و همای نماز است.

عالم طباطبایی در مبحثی پیرامون زکات می‌گوید: هرچند قوانین اجتماعی به آن صورت کامل اسلام آورده است، سابقه نداشته و از ابتکارات اسلام بود، زیرا فطرت بشر به نور اجس آن را درمی‌یافت. بنابراین، در آیین‌های قبل از اسلام، از قبیل قوانین حمورابی و آیین‌های روم قدیم، جسته و گریخته چیزهایی درباره اجتماع دیده می‌شود. بلکه می‌توان گفت هیچ سنت قومی در هیچ عصری و در میان هیچ طایفه‌ای جاری نبود. هر آنکه در آن حقوقی مالی برای اجتماع رعایت می‌شده است، پس جامعه در قیام و رشد خود نیازمند به هزینه‌ی مالی بوده است.

در سوره‌های مکی فراوانی به مسائل زکات اشاره شده است، از جمله سوره‌های اعراف آیه ۱۵۶، نمل آیه ۳، لقمان آیه ۱۶، فصل آیه ۷ و... پیرامون این آیات میان مفسران اختلاف نظر وجود دارد. برخی این آیات را به موضوع زکات مستحب می‌دانند و برخی دیگر می‌گویند: حکم زکات در مکه نازل شد، علت کمی مسلمانان و اندک بودن پول زکات، مردم خودشان زکات می‌پرداختند.

پس از تشکیل حکومت اسلامی در مدینه، مسئله‌ی گرفتاری زکات از مردم و واریز کردن آن توسط حاکم اسلامی مطرح شد؛ خذ مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً. این آیه در ماه رمضان سال دوم هجری در مدینه نازل شد و پیام‌آور نور داد تا ندا دهند که خداوند زکات را نیز همچون نماز واجب ساخت. پس از یک سال نیز فرمان داد که مسلمانان زکاتشان را بپردازند.

در واقع پس از تشکیل حکومت اسلامی و تأسیس بیت‌المال، زکات تحت برنامه مشخصی قرار گرفت و نصاب‌ها و مقدارهای معینی برای آن قرار داده شد.

برخی بر این باورند که پس از مأموریت پیامبر (ص) به اخذ زکات، مصارف زکات به‌طور دقیق در آیه‌ی ۶۰ سوره‌ی توبه بیان گردید و جای تعجب نیست که تشریع اخذ زکات در آیه‌ی ۱۰۳ همین سوره و ذکر مصارف آن، (که می‌گویند در سال نهم هجرت نازل شده است) در آیه ۶۰ آمده است، زیرا می‌دانیم آیات قرآن برطبق تاریخ نزول جمع‌آوری نشده، بلکه به فرمان پیامبر (ص) هر کدام در محل مناسبی قرار داده شده است.

در آنجا که خواندیم و از آنجا که اینجانب گاهی مشاهده می‌کنم که بعضی از مومنان وارسته به دلیل عدم اطلاع از کم و کیف قوانین آن و نحوه‌ی پرداخت، از دادن آن کوتاهی می‌کنند. بر آن شدم تا به اندازه بضاعت قلیل خود با گردآوری آیات، احادیث و روایات مربوطه در آگاه‌سازی کسانی که مشمول پرداخت زکات می‌شوند و سایر علاقمندان به هم‌راه داشته باشم. امیدوارم مورد قبول حضرت حق باشد و خوانندگان، ما را از درگاه خیر راموش نفرمایند.

حسین پالیزیشه، زمستان سال ۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
زکات چیست؟.....	۱۱
زکات در قرآن.....	۱۱
مقایسه زکات با خمس.....	۱۵
آثار زکات.....	۱۶
فلسفه تشریع زکات.....	۱۶
زکات در نهج البلاغه.....	۲۰
زکات طلب.....	۲۰
قسمت مال بین نیازمندان.....	۲۰
وسیله نگاهداری اموال.....	۲۱
رشد دارایی.....	۲۱
تدبیر برای روز نیازمندی.....	۲۱
جمع آوری زکات.....	۲۱
آداب جمع آوری زکات.....	۲۲
زکات پیروزی.....	۲۲
زکات با طیب خاطر.....	۲۲
حکم غنیمت.....	۲۳
زکات بدن.....	۲۳
احادیثی درباره زکات.....	۲۴
برکت در زکات.....	۲۴
زکات رفاه.....	۲۴
زکات عقل.....	۲۴

زکات دانش.....	۲۵
زکات قدرت.....	۲۵
کم نشدن ثروت با پرداخت زکات.....	۲۵
زکات عامل خیر.....	۲۵
زکات بدن.....	۲۵
زکات زیربنای اسلام.....	۲۶
زکات فطره مکمل روزه.....	۲۶
تأیید و تأیید پیامبر (ص) اخذ زکات از ثروتمندان.....	۲۶
زکات در نماز.....	۲۶
پیوستگی زکات و نماز در ادیان سابق.....	۲۷
پیوستگی زکات با نماز در قرآن.....	۲۸
پیوستگی زکات با نماز در روایات.....	۳۶
بر آیند پیوند زکات و نماز.....	۳۸
شباهت های زکات و نماز در قرآن.....	۴۱
شباهت های زکات و نماز در روایات.....	۴۲
فرق خمس با زکات.....	۵۱
تفاوت های زکات در اسلام با زکات در ادیان دیگر.....	۵۶
زکات نزد اهل سنت.....	۵۸
زکات واجب و انواع آن.....	۵۹
شرایط وجوب زکات.....	۵۹
اموال زکوی (مال هایی که زکاتشان واجب است).....	۶۰

- ۶۲..... نصاب شتر مقدار واجب آن
- ۶۳..... زکات گاو
- ۶۳..... نصاب گاو مقدار واجب
- ۶۴..... زکات گوسفند
- ۶۴..... نصاب گوسفند مقدار واجب
- ۶۴..... طلا و نقره
- ۶۵..... اوراق مالی
- ۶۵..... زکات رگاز (کنز)
- ۶۶..... زکات
- ۶۶..... زراعت و دانه
- ۶۷..... زکات عسل
- ۶۸..... زکات تجارت
- ۶۸..... دلیل کتاب؛ سخن خدام مالی
- ۷۰..... مستحقین زکات
- ۷۱..... زکات فطره
- ۷۲..... آثار عدم پرداخت زکات
- ۷۳..... پرداخت زکات حکایت از تقوای درون می کند
- ۷۴..... زکات به هر مالی تعلق نمی گیرد
- ۷۴..... صورت باطنی زکات، نعیم بهشتی است
- ۷۵..... ضرورت پرداخت زکات قبل از فرا رسیدن مرگ
- ۷۵..... پرداخت زکات موجب تقویت تقوا و اتصال به حبل الہی است
- ۷۶..... زکات با نیت پاک ثمربخش است
- ۷۷..... طاعت پروردگار، زکات زندگانی است

اگر زکات ندهیم چه می‌شود؟ ۷۸

آیا زکات فقط بر گردن مسلمانان است؟ ۷۹

یک داستان درباره پرداخت زکات ۸۰

پی‌نوشت ۸۱

منابع و مآخذ ۸۷

www.ketab.ir

مقدمه

زکات خشم پروردگار را فرو می‌نشاند رسول گرامی اسلام (ص)

از اهمیت زکات همین بس که در قرآن کریم بارها و بارها بلافاصله بعد از نماز و واجب بودن اقامه‌ی آن، خداوند مؤمنین را به پرداخت زکات امر کرده است.

سنت نبوی (ص) و ائمه‌ی معصومین (ع) نیز دلالت بر پرداخت آن دارد. ضمن اینکه در جای بایسته خود توسط رهبر مسلمین و نمایندگان او هزینه می‌شود که تعادلی در جامعه پدید آید و فقرا و مساکین و کسانی که شامل دریافت آن می‌شوند نیز از نجات اندایی خداوند به دامداران و کشاورزان بهره‌مند می‌شوند که در ایجاد عدالت اجتماعی بسیار مؤثر است.

بنابراین کتب اسلامی می‌بینیم که در مورد احکام باشد و اشاره‌ای به زکات نداشته باشد و هر یک به نوعی به شیوایی و زیبایی آن را تبیین فرموده‌اند.

از جمله: در هیچ‌کدام از کتب (ع) در مواردی متعدد به آن پرداخته که در این کتاب به آنها اشاره شده است.

و اما آنچه که در این کتاب به آن اشاره توضیح داده شده تعریف زکات و فرق آن با خمس، آثار و برکات پرداخت زکات و نحوه استفاده‌ی از آن است. از جمله به آنچه که در سایر ادیان الهی پیش از اسلام آمده، اشاره شده است.

ناگفته نماند که زکات به بسیاری از چیزهای اعطای خداوند به بنده تعلق می‌گیرد که در اولین آیات قرآن از سوره بقره نیز خداوند فرموده است: «وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ» (از آنچه روزیتان کردیم انفاق کنید) که شامل رفاهت، علم، دانش، قدرت، ثروت می‌شود و عمل به آن در تعادل جامعه و ایجاد مهر و محبت و هم‌ممیت نیز نقش بسزایی دارد.

شعرا نیز در این باره اشعار زیبایی سروده و بندگان خدا را به انجام این فریضه‌ی الهی دعوت نموده‌اند. مثلاً «چو ایستاده‌ای دست افتاده گیر»

و یا اینکه سعدی (ره) فرموده است:

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار

همین اشعار گرانقدری که در سازمان ملل درج شده و می‌تواند سرمشقی برای جهانیان باشد، این نکته که انسان‌های توانمند باید به فکر ناتوانان و اغنیا به فکر فقرا باشند و آنها را فراموش نکنند در عمق آن نهفته است. ضمن اینکه به نتیجه‌ی اخروی آن اشاره شده و اجر و مزد زکات‌دهنده با خداست چنانکه صائب تبریزی فرموده است:

ای سالکی که خیر به مردم رسانده‌ای
آسوده رو که بار تو بر دوش سائل است

یعنی دهندگان بیمناک از آن نباشند که از مالشان کم می‌شود، نه تنها کم نمیشود که خداوند بنابر وعده‌ای که داده است به اموال زکات‌داده برکت می‌دهد، بلکه در آخرت مضاعف آن را نیز دریافت می‌کنند. چه بسا در نزد غنی آن سهم قلیل باشد در نزد فقیر بسیار که موجب خشنودی فقرا خواهد شد؛ حتی اشخاص غیرغنی نیز تشویز به مهرورزی شده‌اند.

دست از انقوا به هر تنه‌ای می‌گذارد
برگی در آب کشتی صد مور می‌شود

در مجموع با استناد از آیات، احادیث، روایات، سنت و گردآوری نظر بزرگان دین و دانش مؤلف بر آن است که پرداخت زکات نه تنها نشانه‌ی ایمان قلبی به خداوند باری تعالی است، بلکه عامل در رسیدن به زکات از نعمات بهشتی است و دهنده‌ی آن خانه‌ی آخرت خویش را آباد می‌کند. «چه قبول افتد و چه در نظر آید» امیدوارم خوانندگان محترم نیز با ارشاد خود مؤلف را شاد فرمایند.

حسین پالیزبیشه